

Gespreksnotitie hoorzitting toekomst langdurige zorg

Vooraf

Er is een uitgebreide notitie toegezonden van KansPlus getiteld "Wat wil KansPlus met de langdurige zorg?". In kopie nu beschikbaar.

KansPlus verwoordt daarin haar visie op de langdurige zorg aan mensen met een verstandelijke handicap. Daarin is uitgebreid verwoord welke verbeteringen gezien de plannen van de Staatssecretaris nodig zijn.

Hierna wordt, gezien uw vraagstellingen, beknopt ingegaan op een aantal onderwerpen die wij in ieder geval onder uw aandacht willen brengen.

De plannen van de Staatssecretaris in de optiek van KansPlus

1. De plannen resulteren er in dat gezien door de bril van mensen met een verstandelijke handicap en hun vertegenwoordigers zij volstrekt onderbelicht blijven ten opzichte van bijvoorbeeld de ouderenzorg, waardoor maatregelen te veel een eenheidsworst opleveren. Er is te weinig erkenning voor de kwetsbaarheid van mensen met een verstandelijke handicap (zelfzorg, mantelzorg, netwerken, beroep op eigen financiën, dan eventueel een collectieve voorziening vanwege de gemeenten en vervolgens misschien een individuele voorziening en als het echt niet anders kan een beroep op de kern AWBZ). Bezuinigen die ingevolge de plannen van de Staatssecretaris ook neerslaan op deze categorie mensen zijn volstrekt onacceptabel. Kortom het inhoudelijke verhaal ontbreekt vrijwel, er is sprake van een kale bezuinigingsoperatie, die ook nog eenzijdig afgewenteld wordt richting verstandelijk gehandicapten.
2. Indien bezuinigd moet worden, zou het in de rede hebben gelegen, primair te kijken naar de zorgverzekeraars en naar de zorgaanbieders. Zorgverzekeraars, we krijgen daar uitvoerig over bericht via de media, mogen gelden (nota bene premiegelden) oppotten. Is een marktpartij, dus loop die niet voor de voeten, zo lijkt de gedachte. Zorgaanbieders krijgen weliswaar te maken met minder beschikbare gelden vanwege de beperking van de regionale contracteerruimte, hun functioneren en organiseren blijft overigens grotendeels buiten beschouwing. Veel vrije ruimte voor zorgaanbieders, discussies over belang van primair proces, mensgericht organiseren worden met verwijzing naar best practices en dure overheidsprojecten (in voor zorg etc.) afgedaan.

Kortom het gelag wordt eenzijdig betaald door kwetsbare burgers met een verstandelijke handicap.

3. Het onderscheid AWBZ en WMO resulteert in een tweedeling, de haves en have-nots. AWBZ geïndiceerden en degenen die aangewezen zijn op de WMO. Bij de ene categorie gaat het om een recht, onverzekerbaar risico, levenslang en levensbreed. De andere moet het doen met een gunst, hand ophouden en concurreren binnen het zogenaamde sociaal domein van de gemeente, een vergaarkaak van veelal miserabele omstandigheden, die wordt afgedaan met beleidstaal als dichtbij, wijkzorg, zelfzorg, eigen broek ophouden en die geen enkele garantie inhoudt voor enige kwaliteit van zorg en ondersteuning en het kunnen uitoefenen van invloed. Het compensatiebeginsel krijgt een veel te enge invulling en heeft alleen betrekking op meedoen en participatie, terwijl verstandelijk gehandicapten veel meer nodig hebben om een waardevol leven te kunnen leiden.

Gemeenten roepen het hardst om beleidsvrijheid opdat zij hun eigen problematiek/wanbeleid, veelal van financiële aard en veroorzaakt door bijvoorbeeld grondspeculaties, kunnen verdoezelen en menen te kunnen oplossen. De kennis van en ervaring met de doelgroep verstandelijk gehandicapten is meer dan bedroevend.

4. Kwaliteit van zorg is al een moeilijk grijpbaar onderwerp in de AWBZ, in de WMO wordt het zo mogelijk nog ingewikkelder. Enig landelijk kader om kwaliteit van zorg te garanderen in de WMO ontbreekt, iedere gemeente kan naar eigen inzicht er mee aan de slag. KansPlus constateert dat kwaliteit van zorg door de ogen van de gebruiker niet of nauwelijks serieus aandacht krijgt, het gaat over kwaliteitssystemen, certificaten, protocollen maar niet om de vraag of er sprake is van enige meerwaarde voor de kwaliteit van leven. Pleidooi om niet net als in de thuiszorg straks ook in de gehandicapten zorg uitsluitend over de prijs te praten, maar juist over de kwaliteit. Kwaliteit van zorg die gebaat is bij goed opgeleide en beschikbare medewerkers, zeker in het primair proces. Kwaliteit van zorg die geborgd zou moeten zijn door een wettelijk kader.

Handreiking kwaliteit van zorg en leven ontwikkeld door KansPlus, exemplaren voor commissie beschikbaar. Anders dan de glossy uitgaven van VWS, low budget vormgegeven vanuit de bekende financiële positie van PGO organisaties. Experimenten met deze wijze van kijken, zouden vanuit de politiek en wellicht met inschakeling van het kwaliteitsinstituut bevorderd moeten worden.

Zo nodig zullen wij alternatieven moeten bedenken voor het geval de VNG ook hier weer dwars voor zou gaan liggen en de politiek dit onverhoopt zou accepteren.

5. Andere betrokkenen die de dagelijkse praktijk van het werk ook kennen, hebben al laten weten dat er beleidsmatig een volstrekt onterecht onderscheid wordt gemaakt in categorieën verstandelijk gehandicapten die uitsluitend intramuraal (ernstig en matig verstandelijk gehandicapten) zouden verblijven (en daarmee een beroep op AWBZ zorg kunnen doen bij een bepaald zorgzwaartepakket) en andere verstandelijk gehandicapten die uitsluitend thuis zouden verblijven (licht verstandelijk gehandicapten) en daarmee aangewezen zijn op de WMO. Het formuleren van beleid op basis van dit soort onjuiste aannames (de mate van handicap is niet per definitie gekoppeld aan een bepaalde woon- of verblijfplaats en is in feite een vorm van denken in voorzieningen in plaats van het door de Stas beleden beleid van denken in mensen), leidt tot grote problemen. Dagactiviteitencentra voor verstandelijk gehandicapten anders dan in het kader van de AWBZ die niet beschikbaar meer zijn, respijtzorg die vervalst, specifiek vervoer dat niet beschikbaar meer is met als uiteindelijk gevolg dat de mensen met een matige of zware handicap noodgedwongen hun huis moeten verlaten en een beroep moeten gaan doen op de intramurale AWBZ met (hoog) ZZP pakket met de onvermijdelijke kosteneffecten. Dan krijgen we weer een of andere figuur van de Erasmus of krantenkop die roept dat mensen/instellingen misbruik plegen.
6. Ondersteuning van cliënten en hun vertegenwoordigers. Er wordt alom gepleit en beweerd dat de positie van mensen met een verstandelijke handicap versterkt moet worden. Daar zijn we het graag mee eens. Wij pleiten er voor dat onder meer te doen door de onafhankelijke ondersteuning zodanig vorm te geven dat betrokkene zelf daarin uiteindelijk kan bepalen door wie en op welke wijze dat het beste vorm kan worden gegeven. Deze week maakten wij nog weer mee dat het proces van indicatiestelling gebaat zou zijn met een goede ondersteuning van mensen met een verstandelijke handicap. Zo'n zelfde redenering kan gelden voor ondersteuning bij het zorgplan. Zadel mensen niet op met gedwongen winkelnering maar geef op basis van een uit te werken regeling hen de kans zelf de keuze te maken voor de noodzakelijke ondersteuning op dit vlak. Noch gemeente of een organisatie gelieerd aan een gemeente of anderszins zou het alleenrecht op het verlenen van ondersteuning mogen hebben.

Tenslotte

Kortom, in algemene zin keert u terug van de dwaling als vormgegeven in de plannen van de Staatssecretaris en handhaaf de AWBZ voor de doelgroep verstandelijk gehandicapten in totaliteit, waarvoor de AWBZ tenslotte ook ooit bedoeld was. Voor het geval u daar anders over mocht denken, verwijs ik naar aangehaalde notitie waarin verbeteringen zijn verwoord op specifieke onderdelen. Ten overvloede haalt u dan zeker het geld niet weg bij diegenen die daar het minst toe aangewezen zouden moeten zijn maar speurt u dan gedegen bij de andere geledingen in deze sector.

Versterking van de positie van mensen met een verstandelijke handicap en hun vertegenwoordigers, zowel individueel als collectief, is vereist.

Helaas heeft de Staatssecretaris het niet opportuun geacht KansPlus te verzoeken input te leveren ten behoeve van de hoofdlijnenbrief en moeten wij volstaan met deze constatering zonder op de andere vragen ter zake in te kunnen gaan.

Jo Terlouw
Directeur KansPlus

Pm handreiking kwaliteit